

Funkcionális programozás

Horváth Zoltán
E-mail: hz@inf.elte.hu

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest
Programozási Nyelvek és Fordítóprogramok Tanszék

Ajánlott irodalom

- ▶ Plasmeijer et al.: Programming in Clean, <http://clean.cs.ru.nl/>
- ▶ Peter Achten: Object IO tutorial, <http://clean.cs.ru.nl/>
- ▶ Simon Thompson: Haskell - The Craft of Functional Programming, Addison-Wesley, 1999
- ▶ Nyékyné G. J. (szerk): Programozási nyelvek, Bp. 2003. Kiskapu. Horváth Z.: A funkcionális programozás nyelvi elemei, fejezet, 56 oldal

Követelmények

- ▶ Hetente (kéthetente) kis beadandó programok
- ▶ Beadandó programok feltöltése, futtatása
- ▶ Működő beadandó programok forrásszövegének ellenőrzése gyakorlatok elején
- ▶ Nagyobb beadandó programok
- ▶ Géptermi számonkérés (minimum szint + döntés a megajánlott jegyről)

Funkcionális programozási nyelvek

- ▶ A deklaratív nyelvekhez tartoznak: a számítási folyamat leírása deklarációk halmaza
- ▶ Típus-, osztály-, függvénydefiníciók, kezdeti kifejezés
- ▶ A program végrehajtása a kezdeti kifejezés kiértékelése (átírás)
- ▶ A matematikai számítási modellje a λ -kalkulus (Church, 1932-33)

Kiértékelés

- ▶ Kiértékelés = átírási lépések sorozata (redukció)
- ▶ Függvénydefiníció – példa:
 $\text{sqr } x = x * x$
Függvény azonosítója, formális paraméterek, függvény törzs (kifejezés)
- ▶ Kiszámíthatóság, hatékonyság
- ▶ Átírási lépés: függvény alkalmazásában a függvény helyettesítése a függvény törzsével (a normál forma eléréséig)
- ▶ Kiértékelési stratégia: redexek (*reducible expressions*) kiválasztási sorrendje, például lusta (először a függvény), mohó (először az argumentumok) vagy párhuzamos
- ▶ Egyértelmű normál forma (konfluens átíró rendszerekben), a lusta kiértékelés mindig megtalálja a normál formát, ha az létezik

Példák

Clean

```
inc  x      = x + 1
square x    = x * x
squareinc x
  = square (inc x)
fact n
  = prod [1..n]
```

```
fact 10
squareinc 7
```

Haskell

```
inc x      = x + 1
square x    = x * x
squareinc x
  = square (inc x)
fact n
  = product [1..n]
```

```
fact 10
squareinc 7
```

Mohó (*strict*) kiértékelés:

```
squareinc 7  
  -> square (inc 7)  
  -> square (7 + 1)  
  -> square 8  
  -> 8 * 8  
  -> 64
```

Lusta (*lazy*) kiértékelés:

```
squareinc 7  
  -> square (inc 7)  
  -> (inc 7) * (inc 7)  
  -> 8 * (inc 7)  
  -> 8 * 8  
  -> 64
```

Modern funkcionális programozási nyelvek jellemzése

- ▶ Nincs előző értéket megsemmisítő értékadás
- ▶ Hivatkozási helyfüggetlenség – egyenlőségi érvelés (azonos kifejezés értéke mindig ugyanaz)
- ▶ Szigorúan típusos (minden részkifejezésnek fordítási időben meghatározott a típusa), típuslevezetés, polimorfizmus, absztrakt és algebrai adattípusok
- ▶ Magasabbrendű függvények (az argumentum vagy érték is függvény)

`twice f x = f (f x)`

- ▶ Curry-féle módszer – minden függvénynek 1 argumentuma van

`(+) x y` kontra `((+) x) y`

- ▶ Rekurzió
- ▶ Lusta kiértékelés a mohóság vizsgálatával

`f x = 0; f (5 + 1); 2 * (5 + 1)`

► Zermelo-Fraenkel halmazkifejezések

Clean: $\{x * x \mid x \leftarrow [1..] \mid \text{odd}(x)\}$

Haskell: $[x * x \mid x \leftarrow [1..], \text{odd } x]$

► Argumentumok mintaillesztése

Clean

```
fac 0 = 1
fac n | n > 0
    = n * fac (n - 1)
```

Haskell

```
fac 0 = 1
fac n | n > 0
    = n * fac (n - 1)
```

► Margószabály

```
add4 = twice succ
  where
    succ x = x + 2
    add    = ...
```

```
add4 = twice succ
  where
    succ x = x + 2
    add    = ...
```

► I/O modellek: I/O adatfolyam, monádok, egyszeres hivatkozás

Egyszerű funkcionális programok

Clean

```
module Test
import StdEnv

Start =
  // 5 + 2 * 3
  // sum [1..10]
  // reverse (sort [1, 6, 2, 7])
  // 1 < 2 && 3 < 4
  // 2 < 1 || 3 < 4
  // [1, 2] ++ [3, 4, 5]
  // and [True, 2 < 1, 6 > 5]
  // take 3 [1, 2, 3, 4, 5]
  map my_abs2 [7, -4, 3]
```

Egyszerű funkcionális programok

Haskell

```
module Test where

main = print $
  -- 5 + 2 * 3
  -- sum [1..10]
  -- reverse (sort [1, 6, 2, 7])
  -- 1 < 2 && 3 < 4
  -- 2 < 1 || 3 < 4
  -- [1, 2] ++ [3, 4, 5]
  -- and [True, 2 < 1, 6 > 5]
  -- take 3 [1, 2, 3, 4, 5]
  map my_abs2 [7, -4, 3]
```

Egyszerű funkcionális programok

Clean

```
my_abs x
  | x < 0    = ~x
  | x >= 0   =  x
```

```
my_abs2 x
  | x < 0      = ~x
  | otherwise =  x
```

Haskell

```
my_abs x
  | x < 0    = -x
  | x >= 0   =  x
```

```
my_abs2 x
  | x < 0      = -x
  | otherwise =  x
```

Másodfokú egyenlet

Clean

```
module Quadratic
import StdEnv

qeq :: Real Real Real
    -> (String, [Real])
```

```
Start
  = qeq 1.0 (-4.0) 1.0
```

Haskell

```
module Quadratic where

qeq :: Double -> Double
    -> Double
    -> (String, [Double])
```

```
main = print $
  qeq 1 (-4) 1
```

Másodfokú egyenlet

Clean

```
req a b c
| a == 0.0 = ("nem másodfokú" , [])
| d < 0.0 = ("komplex gyökök", [])
| d == 0.0 = ("egy gyök",
              [~b / (2.0 * a)])
| d > 0.0 = ("két gyök",
              [(~b + r) / (2.0 * a)
               , (~b - r) / (2.0 * a)])
```

where

```
d = b * b - 4.0 * a * c
r = sqrt d
```

Másodfokú egyenlet

Haskell

```
geq a b c
| a == 0    = ("nem másodfokú" , [])
| d < 0     = ("komplex gyökök", [])
| d == 0    = ("egy gyök",
               [-b / (2 * a)])
| d > 0     = ("két gyök",
               [(-b + r) / (2 * a)
                , (-b - r) / (2 * a)])
```

where

```
d = b^2 - 4 * a * c
```

```
r = sqrt d
```

8 királynő

Clean

```
module Queens
import StdEnv

queens 0 = [[]]
queens n = [[q:b]
             \\ b <- queens (n - 1),  q <- [0..7]
             | safe q b]

safe q b
  = and [not (checks q b i)
         \\ i <- [0..(length b) - 1]]

checks q b i
  =   q == b !! i || abs (q - b !! i) == i + 1

Start = (length (queens 8), queens 8)
```


8 királynő

Haskell

```
module Queens where
```

```
queens 0 = [[]]  
queens n = [q:b  
            | b <- queens (n - 1), q <- [0..7]  
            , safe q b]
```

```
safe q b  
  = and [not (checks q b i)  
        | i <- [0..(length b) - 1]]
```

```
checks q b i  
  = q == b !! i || abs (q - b !! i) == i + 1
```

```
main = print (length (queens 8), queens 8)
```

Egyszerű I/O

Clean

```
module HelloConsole
import StdEnv

Start :: *World -> *World
Start w
  # (con,w)      = stdio w
  # con = fwrites "Neved? " con
  # (name, con) = freadline con
  # con = fwrites ("Szia " +++ name) con
  # (_, con)    = freadline con
  # (ok, nw)    = fclose con w
  | not ok      = abort "hiba"
  | otherwise   = w
```

Egyszerű I/O

Haskell

```
module HelloConsole where

main :: IO ()
main = do

    putStr "Neved? "
    name <- getLine

    putStrLn ("Szia " ++ name)
    _ <- getLine

    return ()
```

Tesztkörnyezet (Clean)

```
module functiontest
import funtest, StdClass, StdEnv

dubl :: Int -> Int
dubl x = x * 2

plus :: Int Int -> Int
plus x y = x + y

fl :: [[Int]] -> [Int]
fl a = flatten a
```

Tesztkörnyezet (Clean)

```
funcs :: ((([String] -> String),[String],String)]
funcs
  = [(one_arg doubl, ["2"] , "doubl"),
      (two_arg plus, ["2","10"] , "plus"),
      (no_arg "Hello world", [], "Program"),
      (one_arg fl, ["[[1,2,3,4],[],[4]]"],"flatten")]
```

```
Start :: *World -> *World
```

```
Start w =  functionTest funcs w
```

Mintaillesztés

Clean

```
hd [x:xs] = x
tl [x:xs] = xs
```

```
fac 0 = 1
fac n | n > 0
    = n * fac (n - 1)
```

```
sum [] = 0
sum [x:xs]
    = x + sum xs
```

```
length [] = 0
length [_:xs]
    = 1 + length xs
```

Haskell

```
head (x:xs) = x
tail (x:xs) = xs
```

```
fac 0 = 1
fac n | n > 0
    = n * fac (n - 1)
```

```
sum [] = 0
sum (x:xs)
    = x + sum xs
```

```
length [] = 0
length (_:xs)
    = 1 + length xs
```

Típusellenőrzés

Clean

```
1 + True
// Type error: "argument 2 of +"
// cannot unify demanded type Int
// with Bool
```

```
length 3
// "argument 1 of length" cannot
// unify demanded type (a b) |
// length a with Int
```

Típusellenőrzés

Haskell

```
1 + True
-- No instance for (Num Bool)
--   arising from a use of `+'

length 3
-- No instance for (Num [a])
--   arising from the literal `3'
```


Típusdefiníciók

Clean

Alaptípusok: Int, Real, Bool,
Char

```
Start :: Int  
Start = 3 + 4
```

```
x :: [Int]  
x = [1,2,3]
```

```
y :: [Bool]  
y = [True,True,False]
```

Haskell

Alaptípusok: Int, Integer,
Float, Double, Bool, Char

```
start :: Int  
start = 3 + 4
```

```
x :: [Int]  
x = [1,2,3]
```

```
y :: [Bool]  
y = [True,True,False]
```

Típusdefiníciók

Clean

```
z :: [[Int]]  
z =  [[1,2,3],[1,2]]
```

```
sum :: [Int] -> Int  
sqrt :: Real -> Real
```

Haskell

```
z :: [[Int]]  
z =  [[1,2,3],[1,2]]
```

```
sum :: Num a => [a] -> a  
sqrt :: Floating a => a -> a
```

Annotációk, polimorf típusok

- ▶ A típusdefiníciókban szereplő különböző annotációk (!, *, stb.), például az argumentumok mohó kiértékelését vagy unique típusú hivatkozását adják meg.
- ▶ Típusváltozókat tartalmazó típusok. A polimorf típusokkal dolgozó függvényeket polimorf függvényeknek nevezzük.

Clean

```
length :: [a] -> Int  
hd      :: [a] -> a
```

Haskell

```
length :: [a] -> Int  
head   :: [a] -> a
```

- ▶ Az *a* egy típusváltozó, ezek mindig kisbetűvel kezdődnek. A polimorf függvények működése nem függ a tényleges típusuktól.

Túlterhelés, „ad hoc” polimorfizmus, osztályok

- ▶ A + függvények több példánya létezik, a + viselkedése a konkrét típustól függ. A szignatúra minden esetben megegyezik.

Clean

$(+) :: a \rightarrow a \rightarrow a$

Haskell

$(+) :: a \rightarrow a \rightarrow a$

Túlterhelés, „ad hoc” polimorfizmus, osztályok

- ▶ Típusosztályok segítségével tudunk azonos szignatúrával rendelkező, túlterhelt azonosítókát deklarálni.

Clean

```
class (+) infixl 6
```

```
  a :: !a !a -> a
```

```
double :: a -> a | + a
double n := n + n
```

Haskell

```
infixl 6 +
```

```
class Num a    where
```

```
  ...
```

```
  (+) :: a -> a -> a
```

```
  ...
```

```
double :: Num a => a -> a
double n = n + n
```

- ▶ Mohó kiértékelésű absztrakt (+) függvények
- ▶ Ha létezik (+) példánya, akkor a `double` példánya is létezik

Túlterhelés, „ad hoc” polimorfizmus, osztályok

- ▶ A példányok definíciója szabályos helyettesítésekkel:

Clean

```
instance + Bool where
  (+) :: Bool Bool -> Bool ...
  (+) True b = True
  (+) a      b = b
```

Haskell

```
instance Num Bool where
  True + b = True
  a      + b = b
  ...
```

Szinonímák

- ▶ Globális konstansok: csak egyszer értékelődnek ki (futási időben), újrafelhasználhatóak. Optimalizáció: növekszik a memóriaigény, csökkenhet a futási idő.

Clean

```
smallodds  
  =: [1, 3 .. 10000]
```

Haskell

```
smallodds  
  = [1, 3 .. 10000]
```

- ▶ Típuszinonímák (fordítási időben cserélődnek)

```
:: Color ::= Int           type Color = Int
```

- ▶ Makrók: kifejezések szinonímái (fordítási időben cserélődnek)

```
Black ::= 1  
White ::= 0
```

```
black = 1  
white = 0
```

Magasabbrendű listafüggvények

- `filter` – adott tulajdonságot teljesítő elemek leválogatása
Clean

```
filter :: (a -> Bool) [a] -> [a]
filter p []          = []
filter p [x:xs]
  | p x              = [x : filter p xs]
  | otherwise        = filter p xs
```

```
even x =  x mod 2 == 0
```

```
odd = not o even
// odd x = not (even x)
```

```
evens = filter even [0..]
```


Magasabbrendű listafüggvények

- ▶ `filter` – adott tulajdonságot teljesítő elemek leválogatása
Haskell

```
filter :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]
filter p []          = []
filter p (x:xs)
  | p x              = x : filter p xs
  | otherwise        = filter p xs
```

```
even x = x `mod` 2 == 0
```

```
odd = not . even
-- odd x = not (even x)
```

```
evens = filter even [0..]
```

Elemenkénti alkalmazás

- ▶ `map` – függvény elemenkénti alkalmazása (hossztartó)
Clean

```
map :: (a -> b) [a] -> [b]
```

```
map f [] = []
```

```
map f [x:xs] = [f x : map f xs]
```

```
odds = map inc evens
```

Elemenkénti alkalmazás

- ▶ `map` – függvény elemenkénti alkalmazása (hossztartó)
Haskell

```
map :: (a -> b) -> [a] -> [b]
```

```
map f [] = []
```

```
map f (x:xs) = f x : map f xs
```

```
odds = map (+ 1) evens
```

Elemek fogyasztása

► foldr – elemenkénti fogyasztás

Clean

```
foldr :: (.a -> .(.b -> .b)) .b ! [.a] -> .b
```

```
foldr f e []      = e
```

```
foldr f e [x:xs] = f x (foldr f e xs)
```

```
sum = foldr (+) 0
```

```
// sum xs = foldr (+) 0 xs
```

```
and = foldr (&&) True
```

Elemek fogyasztása

- `foldr` – elemenkénti fogyasztás
Haskell

```
foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b
```

```
foldr f e []      = e
```

```
foldr f e (x:xs) = f x (foldr f e xs)
```

```
sum = foldr (+) 0
```

```
-- sum xs = foldr (+) 0 xs
```

```
and = foldr (&&) True
```

Elemek megtartása és eldobása

- ▶ `takeWhile` – elemek megtartása amíg p teljesül
- ▶ `dropWhile` – elemek eldobása amíg p teljesül

Clean

```
takeWhile p [] = []  
takeWhile p [x:xs]  
  | p x          = [x : takeWhile p xs]  
  | otherwise    = []
```

Elemek megtartása és eldobása

- ▶ `takeWhile` – elemek megtartása amíg p teljesül
- ▶ `dropWhile` – elemek eldobása amíg p teljesül

Haskell

```
takeWhile p [] = []
```

```
takeWhile p (x:xs)
```

```
    | p x          = x : takeWhile p xs
```

```
    | otherwise    = []
```

Iterálás

- ▶ f iterálása amíg p nem teljesül

Clean

```
until :: (a -> Bool) (a -> a) a -> a
```

```
until p f x
```

```
    | p x          = x
```

```
    | otherwise    = until p f (f x)
```

```
powerOfTwo = until ((<) 1000) ((* 2) 1
```

- ▶ Példa: négyzetgyök számítása Newton-iterációval

```
sqrtn :: Real -> Real
```

```
sqrtn x = until goodEnough improve 1.0
```

```
  where
```

```
    improve y      = (y + x / y) / 2.0
```

```
    goodEnough y   = (y * y) =~ x
```

```
    (==~) a b      = abs (a - b) < 0.000001
```


Iterálás

- ▶ f iterálása amíg p nem teljesül

Haskell

```
until :: (a -> Bool) -> (a -> a) -> a -> a
```

```
until p f x
```

```
    | p x          = x
```

```
    | otherwise    = until p f (f x)
```

```
powerOfTwo = until (1000 <) (2 *) 1
```

- ▶ Példa: négyzetgyök számítása Newton-iterációval

```
sqrtn :: Double -> Double
```

```
sqrtn x = until goodEnough improve 1
```

```
  where
```

```
    improve y      = (y + x / y) / 2
```

```
    goodEnough y   = (y * y) =~ x
```

```
    (==~) a b      = abs (a - b) < 0.000001
```

Listák

Clean

```
[1,2,3*x,length [1,2]]  
  :: [Int]
```

```
[sin,cos,tan]  
  :: [Real -> Real]
```

```
[] :: a
```

```
[3<4,a==5,p&&q]  
  :: [Bool]
```

```
[1,3.. 12],  
[100,80..]
```

Haskell

```
[1,2,3*x,length [1,2]]  
  :: [Int]
```

```
[sin,cos,tan]  
  :: [Double -> Double]
```

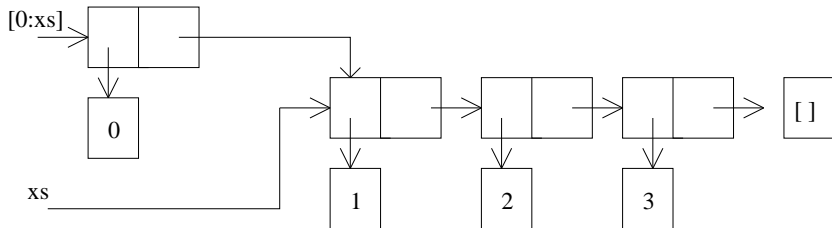
```
[] :: a
```

```
[3<4,a==5,p&&q]  
  :: [Bool]
```

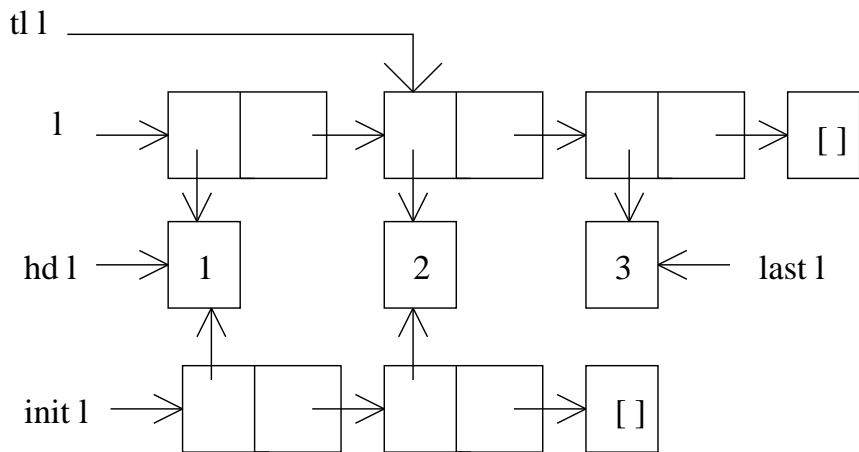
```
[1,3.. 12],  
[100,80..]
```

Listák

Egy lista ábrázolása: $xs = [1, 2, 3]$. Gerinc és elemek. A lista bővítése egy elemmel.

Szabványos listafüggvények

Szabványos listafüggvények

Clean

```
hd [x:xs] = x
hd [] = abort "hd of []"
```

```
tl [x:xs] = xs
tl []
  = abort "tl of []"
```

```
last [x]      = x
last [x:xs] = last xs
last []
  = abort "last of []"
```

```
init []      = []
init [x]     = []
init [x:xs] = [x:init xs]
```

Haskell

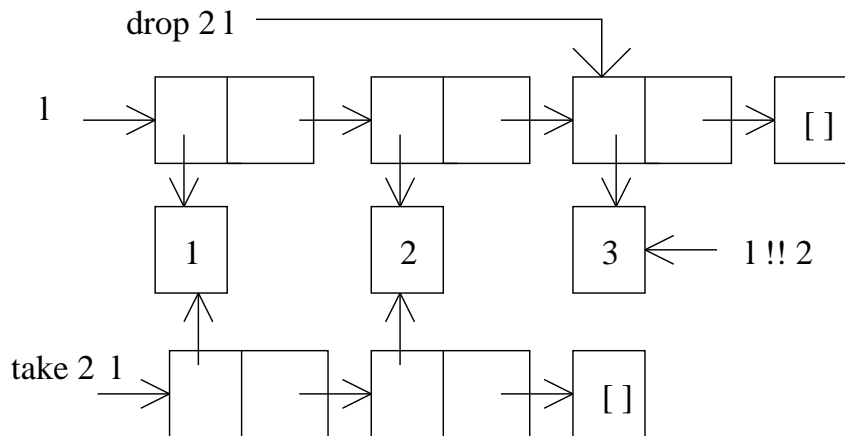
```
head (x:xs) = x
head [] = error "head of []"
```

```
tail (x:xs) = xs
tail []
  = error "tail of []"
```

```
last [x]      = x
last (x:xs) = last xs
last []
  = error "last of []"
```

```
init []      = error "empty"
init [x]     = []
init (x:xs) = x:init xs
```

Listák elemeinek elérése, elemek tartása és eldobása

Listák elemeinek elérése, elemek tartása és eldobása

Clean

```
(!!) infixl 9
  :: [a] Int -> a
(!!) [] _
  = subscript_error
(!!) list i
  = index list i
where
  index [x:xs] 0 = x
  index [x:xs] n = index xs (n - 1)
  index [] _ = subscript_error
```

Haskell

```
infixl 9 !!
(!!) :: [a] -> Int -> a
[] !! _
  = error "subscript"
(x:xs) !! 0 = x
(x:xs) !! n = xs !! (n - 1)
```

Listák elemeinek elérése, elemek tartása és eldobása

Clean

```
take 0 _ = []  
take n [x:xs]  
    = [x:take (dec n) xs]  
take n [] = []
```

```
drop n cons=[x:xs]  
    | n > 0 = drop (n-1) xs  
            = cons  
drop n [] = []
```

```
(%) list (frm, to)  
    = take (to - frm + 1)  
      (drop frm list)
```

Haskell

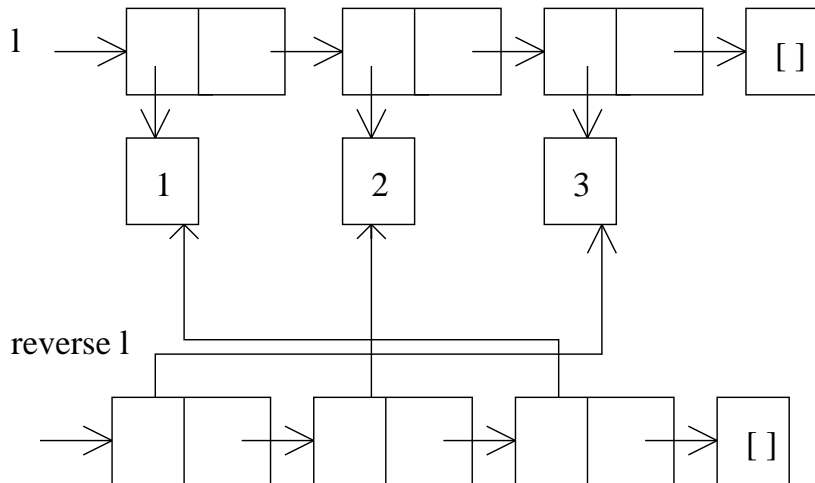
```
take 0 _ = []  
take n (x:xs)  
    = x:take (n - 1) xs  
take n [] = []
```

```
drop n cons@(x:xs)  
    | n > 0 = drop (n-1) xs  
    | otherwise = cons  
drop n [] = []
```

```
list % (frm, to)  
    = take (to - frm + 1)  
      (drop frm list)
```


Lista megfordítása

Lista megfordítása

Clean

```
reverse ls = rev ls []  
  where  
    rev [x:xs] ys  
      = rev xs [x:ys]  
    rev [] ys = ys
```

Haskell

```
reverse ls = rev ls []  
  where  
    rev (x:xs) ys  
      = rev xs (x:ys)  
    rev [] ys = ys
```

Műveletek listákkal

Clean

```
(++) infixr 5 :: [a] [a] -> [a]
(++) [x:xs] list  = [x:xs ++ list]
(++) []          list  = list
```

```
length xs = acclen 0 xs  where
  acclen n [x:xs] = acclen (inc n) xs
  acclen n []     = n
```

```
isMember e [x:xs] = x == e || isMember e xs
isMember e []     = False
```

```
flatten [x:xs]  = x ++ flatten xs
flatten []      = []
```

Műveletek listákkal

Haskell

```
infixr 5 ++  
(++) :: [a] -> [a] -> [a]  
(x:xs) ++ list = x : xs ++ list  
[]          ++ list = list
```

```
length xs = acclen 0 xs  where  
  acclen n (x:xs) = acclen (n + 1) xs  
  acclen n []     = n
```

```
x `elem` (x:xs) = x == e || x `elem` xs  
x `elem` []     = False
```

```
concat (x:xs) = x ++ concat xs  
concat []    = []
```

Műveletek listákkal

Clean

```
repeat x = cons  where  
  cons = [x:cons]  
  // repeat 3 = [3, 3..]
```

```
iterate f x  = [x : iterate f (f x)]  
  // iterate inc 3 = [3, 4..]
```

```
removeAt 0 [x:xs] = xs  
removeAt n [x:xs] = [x : removeAt (n - 1) xs]  
removeAt n []      = []
```

Műveletek listákkal

Haskell

```
repeat x = cons  where  
  cons = x : cons  
  -- repeat 3 = [3, 3..]
```

```
iterate f x = [x : iterate f (f x)]  
  -- iterate (+ 1) 3 = [3, 4..]
```

```
removeAt 0 (x:xs) = xs  
removeAt n (x:xs) = x : removeAt (n - 1) xs  
removeAt n []      = []
```

Típusosztályok használata

Clean

```
instance == [a] | Eq a where
    (==) [] []      = True
    (==) [] _       = False
    (==) [_:_] []   = False
    (==) [a:as] [b:bs]
        | a == b    = as == bs
        = False
```

```
instance < [a] | Ord a where
    (<) [] []      = False
    (<) [] _       = True
    (<) [_:_] []   = False
    (<) [a:as] [b:bs]
        | a < b     = True
        | a > b     = False
        = as < bs
```

Típusosztályok használata

Haskell

```
instance Eq a => Eq [a] where
  []      == []      = True
  (a:as) == (b:bs) = a == b && a == bs
  _       == _       = False
```

```
instance Ord a => Ord [a] where
  _      < []      = False
  []     < _       = True
```

```
(a:as) < (b:bs)
  =    a <    b
  ||  a == b && as < bs
```


Beszúrásos rendezés

Clean

```
insert :: a [a] -> [a] | Ord a
insert e [] = [e]
insert e [x:xs]
    | e <= x      = [e, x:xs]
    | otherwise = [x : insert e xs]

isort :: [a] -> [a] | Ord a
isort []      = []
isort [x:xs] = insert x (isort xs)
```

Beszúrásos rendezés

Haskell

```
insert :: Ord a => a -> [a] -> [a]
insert e [] = [e]
insert e (x:xs)
  | e <= x      = e: x: xs
  | otherwise   = x: insert e xs

isort :: Ord a => [a] -> [a]
isort []       = []
isort (x:xs)   = x `insert` isort xs
```

Összefésüléses rendezés

Clean

```
merge []      ys      = ys
merge xs      []      = xs
merge [x:xs] [y:ys]
  | x <= y      = [x : merge xs [y:ys]]
  | otherwise   = [y : merge [x:xs] ys]

msort :: [a] -> [a] | Ord a
msort xs
  | len <= 1    = xs
  | otherwise   = merge (msort ys) (msort zs)
  where
    ys = take half xs
    zs = drop half xs
    half = len / 2
    len = length xs
```

Összefésüléses rendezés

Haskell

```
[ ]      'merge' ys      = ys
xs      'merge' [ ]      = xs
(x:xs) 'merge' (y:ys)
  | x <= y      = x : (xs 'merge' (y:ys))
  | otherwise   = y : ((x:xs) 'merge' ys)
```

```
msort :: Ord a => [a] -> [a]
```

```
msort xs
  | len <= 1    = xs
  | otherwise   = msort ys 'merge' msort zs
where
  ys    = take half xs
  zs    = drop half xs
  half  = len `div` 2
  len   = length xs
```

Gyorsrendezés / Listaabsztrakciók

Clean

```
qsort :: [a] -> [a] | Ord a
qsort [] = []
qsort [a:xs] = qsort [x \\ x <- xs | x <= a]
               ++ [a]
               ++ qsort [x \\ x <- xs | x > a]

sieve [p:xs]
  = [p: sieve [i \\ i <- xs | i mod p <> 0]]
// take 100 (sieve [2..])
```

Gyorsrendezés / Listaabsztrakciók

Haskell

```
qsort :: Ord a => [a] -> [a]
qsort [] = []
qsort (a:xs) = qsort [x | x <- xs, x <= a]
               ++ [a]
               ++ qsort [x | x <- xs, x > a]

sieve (p:xs)
  = p: sieve [i | i <- xs, i `mod` p /= 0]
-- take 100 (sieve [2..])
```

Ortogonalis generátorok

Clean

```
[ (x,y) \\ x <- [1..4], y <- [1..x] | isEven x ]  
// [(2,1),(2,2),(4,1),(4,2),(4,3),(4,4)]
```

Haskell

```
[ (x,y) | x <- [1..4], y <- [1..x], even x ]  
-- [(2,1),(2,2),(4,1),(4,2),(4,3),(4,4)]
```

A legbenső változik a leggyorsabban. Egy belső generátor változójának értéke nem használható a megelőző generátorokban.

Párhuzamos generátorok

Clean

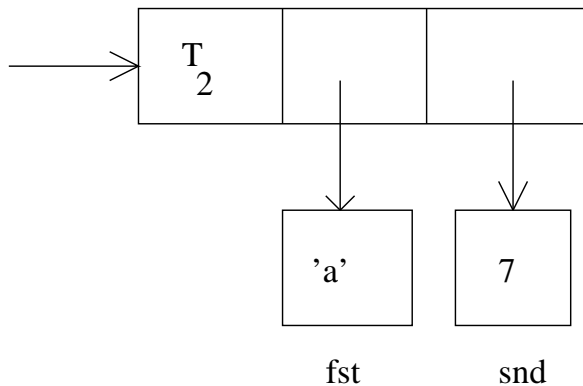
```
[ x * y \\ x <- [1..2] & y <- [4..6] ]  
// [4, 10]
```

Haskell

```
[ x * y | (x, y) <- zip [1..2] [4..6] ]  
-- [4, 10]
```


Rendezett n-esek

Rendezett n-esek

Clean

```
fst (x, _) = x
snd (_, y) = y
```

```
splitAt 0      xs      = ([], xs)
splitAt _      []      = ([], [])
splitAt n [x:xs]      = ([x:xs'], xs'')
  where (xs', xs'') = splitAt (n - 1) xs
```

```
zip2 [a:as] [b:bs] = [(a,b) : zip2 as bs]
zip2 as bs         = []
```

Rendezett n-esek

Haskell

```
fst (x, _) = x  
snd (_, y) = y
```

```
splitAt 0 xs          = ([], xs)  
splitAt _ []          = ([], [])  
splitAt n (x:xs)      = (x:xs', xs'')  
    where (xs', xs'') = splitAt (n - 1) xs
```

```
zip (a:as) (b:bs)     = (a,b) : zip as bs  
zip _          _      = []
```

Műveletek rendezett n-esekkel

Clean

```
average ls = s / toReal l
  where
    (s, l) = sumlength list 0.0 0
    sumlength [x:xs] sum l
      = sumlength xs (sum + x) (l + 1)
    sumlength [] sum l = (sum, l)

search [] s      = abort "none"
search [(x,y):ts] s
  | x == s        = y
  | otherwise     = search ts s

book = [(1,'a'),(2,'b'),(3,'c')]
// search book 1
```

Műveletek rendezett n-esekkel

Haskell

```
average ls = s / fromIntegral l
  where
    (s, l) = sumlength list 0 0
    sumlength (x:xs) sum l
      = sumlength xs (sum + x) (l + 1)
    sumlength [] sum l = (sum, l)
```

```
search [] s      = error "none"
search ((x,y):ts) s
  | x == s      = y
  | otherwise = search ts s
```

```
book = [(1,'a'),(2,'b'),(3,'c')]
-- search book 1
```

Rekordok

Clean

```
:: Point = {  x      :: Real
              , y      :: Real
              , visible :: Bool
              }
```

```
:: Vector = { dx :: Real
              , dy :: Real
              }
```

```
origo :: Point
origo = { x = 0.0
        , y = 0.0
        , visible = True
        }
```

Rekordok

Haskell (1)

```
data Point
  = Point { x      :: Double
           , y      :: Double
           , visible :: Bool
           }

data VarPoint
  = Point2 { x, y      :: Double }
  | Point3 { x, y, z :: Double }

data Vector
  = Vector { dx :: Double
           , dy :: Double
           }
```

Rekordok

Haskell (2)

```
origo :: Point
origo = Point { x = 0
                , y = 0
                , visible = True
                }
```

```
-- vagy:
origo = Point 0 0 True
```


Mintaillesztés rekordokra

Clean

```
isVisible :: Point -> Bool
isVisible { visible = True } = True
isVisible _                  = False
```

```
xcoordinate :: Point -> Real
xcoordinate p = p.x
```

```
hide :: Point -> Point
hide p = { p & visible = False }
```

```
move :: Point Vector -> Point
move p v = { p & x = p.x + v.dx
            , y = p.y + v.dy }
```

Mintaillesztés rekordokra

Haskell (1)

```
isVisible :: Point -> Bool
isVisible (Point { visible = True }) = True
isVisible _                          = False
```

```
-- vagy:
isVisible (Point { visible = v }) = v
```

```
-- vagy:
isVisible = visible
```

Mintaillesztés rekordokra

Haskell (2)

```
xcoordinate :: Point -> Double  
xcoordinate p = x p
```

```
hide :: Point -> Point  
hide p = p { visible = False }
```

```
move :: Point -> Vector -> Point  
move p v = p { x = x p + dx v  
              , y = y p + dy v }
```

Racionális számok

Clean (1)

```
:: Q = { nom :: Int  
        , den :: Int  
        }
```

```
qZero = { nom = 0, den = 1 }
```

```
qOne  = { nom = 1, den = 1 }
```

```
simplify { nom = n, den = d }  
  | d == 0      = abort "denominator is 0"  
  | d < 0       = {nom = ~n/g, den = ~d/g}  
  | otherwise   = {nom =  n/g, den =  d/g}  
where g = gcd n d
```

Racionális számok

Clean (2)

```
gcd x y = gcdnat (abs x) (abs y)
  where gcdnat x 0 = x
        gcdnat x y = gcdnat y (x mod y)

mkQ n d = simplify { nom = n, den = d }
```

Racionális számok

Haskell (1)

```
data Q
  = Q { nom :: Integer
        , den :: Integer
        }

qZero = { nom = 0, den = 1 }
-- vagy: qZero = Q 0 1

qOne  = { nom = 1, den = 1 }
```

Racionális számok

Haskell (2)

```
simplify (Q { nom = n, den = d })  
  | d == 0      = error "denominator is 0"  
  | d < 0       = Q { nom = -n `div` g  
                      , den = -d `div` g }  
  | otherwise = Q { nom =  n `div` g  
                      , den =  d `div` g }  
where g = gcd n d  
  
gcd x y = gcdnat (abs x) (abs y)  
  where gcdnat x 0 = x  
        gcdnat x y = gcdnat y (x `mod` y)  
  
mkQ n d = simplify (Q { nom = n, den = d })
```

Racionális számok és típusosztályok

Clean

```
instance * Q  where (*) a b =  
    mkQ (a.nom * b.nom) (a.den * b.den)  
instance / Q  where (/) a b =  
    mkQ (a.nom * b.den) (a.den * b.nom)  
instance + Q  where (+) a b =  
    mkQ (a.nom * b.den + b.nom * a.den)  
        (a.den * b.den)  
instance - Q  where (-) a b =  
    mkQ (a.nom * b.den - b.nom * a.den)  
        (a.den * b.den)
```


Racionális számok és típusosztályok

Haskell (1)

```
instance toString Q    where
    toString q =
        toString sq.nom +++ "/" +++
        toString sq.den
        where sq = simplify q
```

```
instance Show Q  where
    show q = show (nom q) ++ "/" ++ show (den q)
```

```
instance Eq Q  where  -- kell a Num előtt
    a == b = nom a == nom b && den a == den b
-- vagy: deriving Eq
```

Racionális számok és típusosztályok

Haskell (2)

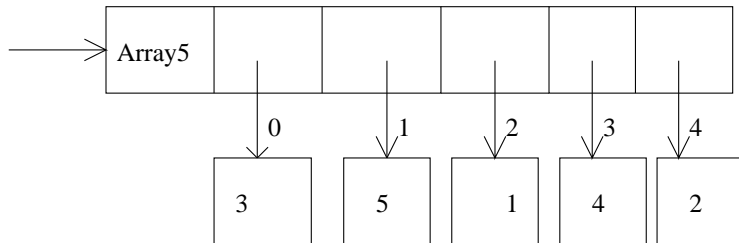
```
instance Num Q where
    a * b = mkQ (nom a * nom b)
                (den a * den b)
    a + b = mkQ (nom a * den b + nom b * den a)
                (den a * den b)
    a - b = mkQ (nom a * den b - nom b * den a)
                (den a * den b)
    abs = (...)
    signum = (...)
    fromInteger = (...)

instance Fractional Q where
    a / b = mkQ (nom a * den b)
                (den a * nom b)
    fromRational = (...)
```

Tömbök (Clean)

```
Array5 :: *{Int}
```

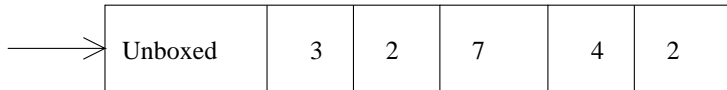
```
Array5 = { 3, 5, 1, 4, 2 }
```


Tömbök (Clean)

```
Unboxed :: {#Int}
```

```
Unboxed = { 3, 2, 7, 4, 2 }
```


Műveletek tömbökkel (Clean)

Indexelés:

```
Array5.[1] + Unboxed.[0]
```

Tömbabsztrakciók:

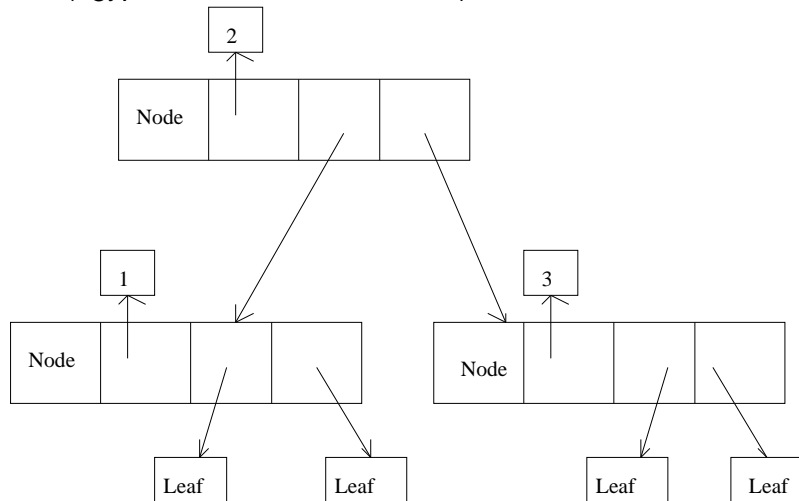
```
narray = { e \\ e <- [1, 2, 3] }  
nlist  = [ e \\ e <-: Array5 ]
```

Unique tömbök:

```
mArray5 = { Array5 & [3] = 3, [4] = 4 }  
mArray  = { Array5 & [i] = k  
            \\ i <- [0..4] & k <- [80, 70..] }
```

Algebrai adattípusok

Fák (egyparaméteres fakonstruktor):

Fák

Clean

```
:: Tree a = Node a (Tree a) (Tree a)
           | Leaf
```

```
aTree = Node 2 (Node 1 Leaf Leaf)
              (Node 3 Leaf Leaf)
```

Haskell

```
data Tree a = Node a (Tree a) (Tree a)
             | Leaf
```

```
aTree = Node 2 (Node 1 Leaf Leaf)
              (Node 3 Leaf Leaf)
```

Mintaillesztés adatkonstruktorokra

Clean

```
depth :: (Tree a) -> Int
depth (Node _ l r) = (max (depth l) (depth r)) + 1
depth Leaf          = 0
```

Haskell

```
depth :: Tree a -> Int
depth (Node _ l r) = (depth l `max` depth r) + 1
depth Leaf          = 0
```


Maybe

A típus értékkészletének kiterjesztése.
Clean

```
:: Maybe a = Just a  
           | Nothing
```

Haskell

```
data Maybe a = Just a  
             | Nothing
```

Felsorolásos típus

Paraméter nélküli típuskonstruktor, adatkonstruktor:

```
:: Day = Mon | Tue | Wed | Thu  
      | Fri | Sat | Sun
```

```
data Day = Mon | Tue | Wed | Thu  
         | Fri | Sat | Sun
```

Absztrakt adattípusok

Clean (definíciós modul)

```
:: Stack a  
push  :: a (Stack a) -> Stack a  
pop   :: (Stack a)   -> Stack a  
top   :: (Stack a)   -> a  
empty :: Stack a
```

Absztrakt adattípusok

Clean (implementációs modul)

```
:: Stack a ::= [a]
```

```
push :: a (Stack a) -> Stack a
```

```
push e s = [e:s]
```

```
pop  :: (Stack a) -> Stack a
```

```
pop [e:s] = s
```

```
top  :: (Stack a) -> a
```

```
top [e:s] = e
```

```
empty :: Stack a
```

```
empty = []
```

Absztrakt adattípusok

Clean (használat)

```
import Stack
```

```
Start = top (push 1 empty)
```

Absztrakt adattípusok

Haskell (modul)

```
module Stack
  (Stack, push, pop, top, empty) where

newtype Stack a = S [a]

push :: a -> Stack a -> Stack a
push e (S s) = S (e:s)

pop :: Stack a -> Stack a
pop (S (e:s)) = S s

top :: Stack a -> a
top (S (e:s)) = e

empty :: Stack a
empty = S []
```

Absztrakt adattípusok

Haskell (használat)

```
import Stack
```

```
main = print $ top (push 1 empty)
```